

GRUNDLAGSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 7/2012 rd

Talmanskonferensens förslag till riksdagens beslut om ändring av riksdagens arbetsordning och 6 och 9 § i valstadgan för riksdagen

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 22 november 2012 talmanskonferensens förslag till riksdagens beslut om ändring av riksdagens arbetsordning och 6 och 9 § i valstadgan för riksdagen (TKF 1/2012 rd) till grundlagsutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- riksdagens biträdande generalsekreterare Jar-
mo Vuorinen, riksdagens kansli
- professor Mikael Hidén.

TALMANSKONFERENSENS FÖRSLAG

Talmanskonferensen föreslår vissa ändringar i riksdagens arbetsordning för att samstämna den med rådande praxis i riksdagsarbetet. Vidare tydliggör förslaget vissa formuleringar i arbetsordningen för att bestämmelserna ska vara lättare att förstå och tillämpa. Dessutom föreslår tal-

manskonferensen att vissa termer byts ut mot modernare. Talmanskonferensen föreslår samtidigt en ändring i valstadgan för riksdagen som är tänkt att förkorta den tid som går åt till val av presidium.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Med hänvisning till talmanskonferensens förslag och övrig utredning anser utskottet att förslaget behövs och fyller sitt syfte. Utskottet tillstyrker förslagen, men med följande kommentarer och ändringsförslag.

Riksdagens arbetsordning

30 a §. Utredningar till utskott. Enligt 47 § 2 mom. i grundlagen har varje utskott rätt att av

statsrådet eller respektive ministerium få utredningar i frågor som hör till utskottets behörighetsområde. Utskottet kan med anledning av utredningen ge ett yttrande till statsrådet eller ministeriet. Utskottet erfar att bestämmelser om att ta upp en utredning till debatt i plenum finns i 30 a § i arbetsordningen. Enligt den paragrafen kan talmanskonferensen på förslag av utskottet besluta att en utredning utskottet fått ska tas upp till debatt i plenum, varvid riksdagen dock inte fattar beslut i saken.

Talmanskonferensen föreslår en ny bestämmelse till paragrafen. Enligt den kan ordet vid debatten i plenum ges med avvikelse från 50 § i arbetsordningen. Enligt motiveringen till förslaget finns samma princip inskriven i övriga bestämmelser om debatt i plenum i frågor som riksdagen inte fattar beslut om. Dessutom görs ett tillägg om att talmannen får förklara debatten avslutad när han eller hon anser att frågan debatterats tillräckligt.

Bestämmelser om riksdagsledamöternas rätt att yttra sig finns i 31 § 1 mom. i grundlagen. Ledamöterna har rätt att utan kvantitativa begränsningar tala om alla angelägenheter som debatteras. Rätten att yttra sig kan begränsas med stöd av grundlagens 45 § om spörsmål, upplysningar och debatter om aktuella frågor. Enligt riksdagens arbetsordning kan ordet i dessa ärenden ges med avvikelse från 50 §, dvs. talmannen är inte bunden av anmälningsordningen och inläggens antal och längd kan begränsas.

Utskottet underströk i samband med grundlagsreformen den stora principiella betydelsen av riksdagsledamöternas rätt att fritt yttra sig, men fann det också angeläget att ärendehan- dlingen i riksdagen från fall till fall kan läggas upp på olika sätt beroende på situationen, vilket främjar planmässigheten i riksdagsarbetet (*GrUB 10/1998 rd*, s. 14/I).

Grundlagen innehåller inga bestämmelser om plenumdebatt om utredningar som inkommit till utskott eller om tillhörande möjlighet att begränsa rätten att yttra sig. Debatt i plenum om detta blev möjligt genom en ny 30 a § i arbetsordning-

en, som grundlagsutskottet föreslog av med anledning av praktiska behov (*GrUB 11/2002 rd*, s. 2/I). Utskottet anser att det är möjligt att på det sätt som talmanskonferensen föreslår begränsa en ledamots rätt att yttra sig under en plenumdebatt som bygger på arbetsordningen och ett särskilt beslut av talmanskonferensen och där riksdagen inte fattar något beslut.

50 §. Anföranden. (Ny) Enligt paragrafens 5 mom. finns bestämmelser om hur ordet ges i debatter om aktuella frågor och under frågestunderna samt i debatter om upplysningar från statsministern i 24-26 §. Eftersom talmanskonferensen föreslår att man vid debatt i plenum om en utredning som inkommit till ett utskott kan avvika från 50 § bör en hänvisning till 30 a § fogas till 50 § 5 mom.

Ikraftträdande

Utskottet föreslår i likhet med talmanskonferensen att riksdagens beslut om ändring av riksdagens arbetsordning och av valstadgan för riksdagen träder i kraft den 1 januari 2013.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

godkänner talmanskonferensens förslag med ändringar (Utskottets ändringsförslag).

Utskottets ändringsförslag

1.

Riksdagens beslut

om ändring av riksdagens arbetsordning

I enlighet med riksdagens beslut, tillkommet på det sätt som föreskrivs i 52 § 1 mom. i grundlagen, *upphävs* i riksdagens arbetsordning (40/2000) 6 § 1 mom. 3 punkten och 47 § 3 mom., *ändras* 24 § 2 mom., 25 §, 26 § 2 mom., 30 a §, 50 § 5 mom., 52 § 1 mom., 53 §, 55 § 1 mom., 59 § 1 mom., 60 § 1 mom., 63 § 2 mom. och 69 §,

av dem 30 a § sådan den lyder i riksdagens beslut 118/2003, 53 § sådan den lyder delvis ändrad i riksdagens beslut 10/2006, 55 § 1 mom. och 59 § 1 mom. sådana de lyder i riksdagens beslut 71/2011 och 69 § sådan den lyder delvis ändrad i riksdagens beslut 71/2011, samt

fogas till 63 § ett nytt 3 mom. som följer:

24—26 och 30 a §
(Som i TKF)

50 § (Ny)

Anföranden

*och om utredningar till utskott finns i 24—26
och 30 a §.*

52, 53, 55, 59, 60, 63 och 69 §
(Som i TKF)

Bestämmelser om hur ordet ges i debatter om
aktuella frågor och under frågestunderna samt i
debatter om upplysningar från statsministern

Detta beslut av riksdagen träder i kraft *den
1 januari 2013.*

2.

Riksdagens beslut

om ändring av 6 och 9 § i valstadgan för riksdagen

I enlighet med riksdagens beslut, tillkommet på det sätt som föreskrivs i 52 § 2 mom. i grundlagen,
ändras i valstadgan för riksdagen (250/2000) 6 § 1 mom. och 9 § 1 mom. som följer:

6 och 9 §
(Som i TKF)

Detta beslut av riksdagen träder i kraft *den
1 januari 2013.*

GrUB 7/2012 rd — TKF 1/2012 rd

Helsingfors den 11 december 2012

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Johannes Koskinen /sd
vordf. Outi Mäkelä /saml
medl. Sauli Ahvenjärvi /kd
Tuija Brax /gröna
Eeva-Johanna Eloranta /sd
Ilkka Kantola /sd
Pia Kauma /saml

Kimmo Kivelä /saf
Jukka Kopra /saml
Markus Lohi /cent
Tom Packalén /saf
Vesa-Matti Saarakkala /saf (delvis)
Anu Urpalainen /saml.

Sekreterare var

utskottsråd Timo Tuovinen.